YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

9 päivänä marraskuuta 2004 *

Asiassa C-203/02,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä,

jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 24.5.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 31.5.2002,

saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

The British Horseracing Board Ltd ym.

vastaan

William Hill Organization Ltd,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja K. Lenaerts (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaajat: johtavat hallintovirkamiehet M. Múgica Arzamendi ja M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.3.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— The British Horseracing Board Ltd ym., edustajinaan P. Prescott, QC, barrister L. Lane ja solicitor H. Porter,

— William Hill Organization Ltd, edustajinaan M. Platts-Mills, QC, barrister J. Abrahams, solicitor S. Kon, solicitor T. Usher ja solicitor S. Turnbull,

— Belgian hallitus, asiamiehenään A. Snoecx, jota avustaa advocaat P. Vlaemminck,

— Saksan hallitus, asiamiehenään W. D. Plessing,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Fernandes ja A. P. Matos Barros,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään K. Banks,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.6.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/9/EY (EYVL L 77, s. 20; jäljempänä direktiivi) 7 artiklan ja 10 artiklan 3 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä The British Horseracing Board Ltd, Jockey Club ja Weatherbys Group Ltd (jäljempänä BHB ym.) ja toisaalta William Hill Organization Ltd (jäljempänä William Hill). Kyseessä oleva riita on syntynyt siitä, että William Hill on käyttänyt hevoskilpailuja koskevien vedonlyöntien järjestämiseksi tietoja, jotka ovat peräisin BHB:n tietokannasta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Direktiivin tarkoituksena on sen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kaikenmuotoisten tietokantojen oikeudellinen suojaaminen. Tietokanta määritellään saman direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa niin, että sillä tarkoitetaan sellaisten "teosten, tietojen tai muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, jotka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja [joihin] elektronisesti tai muulla tavoin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy".

4 Direktiivin 3 artiklan mukaan "tietokannat, jotka aineiston valinnan tai järjestämisen perusteella muodostavat tekijän omaperäisen henkisen luomuksen", saavat tekijänoikeussuojaa.

5 Direktiivin 7 artiklassa säädetään sui generis -oikeudesta seuraavasti:

"Suojan kohde

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tietokannan valmistajalle oikeus kieltää sellaisen tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee

määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia, koko sisällön tai laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioituna olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

2. Tätä lukua sovellettaessa tarkoitetaan

a) 'kopioinnilla' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle millä tavalla ja missä muodossa tahansa

b) 'uudelleenkäytöllä' tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan mitä tahansa saattamista yleisön saataville kopioita levittämällä, vuokraamalla, onlinesiirrolla tai muulla siirtotavalla. Kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhteisössä, oikeudenhaltijan oikeus määrätä kyseisen kopion edelleenmyymisestä yhteisössä raukeaa.

Julkinen lainaaminen ei ole kopiointia tai uudelleenkäyttöä.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu oikeus voidaan siirtää, luovuttaa tai siihen voidaan antaa sopimukseen perustuva käyttölupa.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyä oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet mahdollisesti suojaavat tietokantaa. Sen lisäksi mainittua oikeutta sovelletaan riippumatta siitä, että tekijänoikeus tai muut oikeudet

mahdollisesti suojaavat tietokannan sisältöä. Tietokantojen suojaaminen tämän artiklan 1 kohdassa säädetyllä oikeudella ei rajoita niiden sisältöön kohdistuvia oikeuksia.

5. Tietokannan sisällön epäolennaisten osien jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi tai uudelleenkäyttö, jotka voisivat johtaa tämän tietokannan tavanmukaisen käytön vastaisiin toimiin tai jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan valmistajan laillisille eduille, eivät ole sallittuja."

6 Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan valmistaja ei voi estää tämän tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja käyttämästä uudelleen kannan sisällön laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioiden epäolennaisia osia mihin tahansa tarkoitukseen. Jos laillisella käyttäjällä on lupa kopioida ja/tai käyttää uudelleen vain osaa tietokannasta, tätä kohtaa sovelletaan vain tähän osaan."

7 Direktiivin 9 artiklan mukaan "jäsenvaltiot voivat vahvistaa, että yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä voi kopioida ja/tai käyttää uudelleen ilman tietokannan valmistajan lupaa tietokannan sisällön olennaisen osan,

a) kun kyseessä on muussa kuin elektronisessa muodossa olevan tietokannan kopioiminen yksityisiin tarkoituksiin;

b) kun kyseessä on kopioiminen opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseksi, edellyttäen, että lähde on ilmoitettu ja että toimet tapahtuvat eikaupallisen päämäärän oikeuttamissa rajoissa;

c) kun kyseessä on kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö yleisen turvallisuuden varmistamiseksi [tai] hallinnollista tai oikeudellista menettelyä varten."

8 Direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Edellä 7 artiklassa säädetty oikeus alkaa tietokannan valmistamisen loppuunsaattamisesta. Se päättyy, kun on kulunut 15 vuotta valmistamisen loppuunsaattamista seuraavan vuoden tammikuun ensimmäisestä päivästä.

— —

3. Kaikkien tietokannan sisällön määrällisesti ja/tai laadullisesti arvioituna olennaisten muutosten, erityisesti kaikkien olennaisten muutosten, jotka johtuvat peräkkäisten lisäysten, poistojen tai muutosten yhteisvaikutuksesta ja joiden perusteella voitaisiin katsoa, että kyseessä on uusi, laadullisesti tai määrällisesti arvioituna olennainen investointi, perusteella tämän investoinnin tuloksena olevalle tietokannalle voidaan antaa oma suoja-aika."

9 Direktiivi pantiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa täytäntöön Copyright and Rights in Databases Regulations 1997 -nimisellä lainsäädännöllä, joka tuli voimaan 1.1.1998. Tämä lainsäädäntö ja direktiivi ovat sanamuodoltaan identtiset.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 BHB ym. vastaavat hevoskilpailualan organisoinnista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja tässä yhteydessä niiden eri tehtävinä on kehittää ja hoitaa BHB:n tietokantaa, johon on koottu huomattava määrä tietoja hevosten omistajilta, valmentajilta, hevoskilpailujen järjestäjiltä sekä muilta hevoskilpailualalla toimivilta henkilöiltä. Tämä tietokanta sisältää tietoja muun muassa noin miljoonan hevosen kantakirjasta sekä "kilpailujen ennakkotietoja" -nimisiä tietoja kilpailuista, jotka pidetään Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Nämä viimeksi mainitut tiedot koskevat muun muassa kilpailun nimeä, paikkaa ja ajankohtaa, kilpailumatkan pituutta, kilpailun osallistumisedellytyksiä, viimeistä ilmoittautumispäivää, osallistumismaksun määrää sekä määrää, jolla kilparata osallistuu kilpailun palkintosummaan.

11 Weatherbys Group Ltd -yhtiöllä, joka syöttää tietoja BHB:n tietokantaan ja hoitaa sitä, on kilpailun ennakkotietojen osalta kolme päätehtävää.

12 Ensinnäkin se kirjaa tiedot, jotka koskevat muun muassa omistajia, valmentajia, jockeyita, hevosia sekä hevosten eri kilpailusuorituksia.

13 Toiseksi se määrittää eri kilpailuihin ilmoitettujen hevosten painon ja määrittelee tasoituksen.

14 Kolmanneksi se laatii luettelon näihin kilpailuihin osallistuvista hevosista. Tämä tehdään sen omassa puhelinkeskuksessa, jossa toimii noin 30 puhelunvälittäjää. Nämä kirjaavat puhelimitse hevoset, jotka ilmoitetaan kuhunkin järjestettävään

kilpailuun. Sen jälkeen tarkistetaan ilmoittamisen tehneen henkilön henkilöllisyys ja asema samoin kuin hevosen ominaisuuksien ja kilpailun osallistumisedellytysten välinen vastaavuus. Näiden tarkistusten jälkeen ilmoittautumiset julkaistaan väliaikaisesti. Kilpailuun osallistuminen edellyttää, että valmentaja vahvistaa puhelimitse hevosen osallistumisen viimeistään kilpailua edeltävänä päivänä. Puhelunvälittäjien on sitten tarkistettava jo tehtyjen vahvistusten lukumäärän perusteella, voidaanko hevonen hyväksyä kilpailuun. Keskustietokone jakaa sitten kilpailunumeron jokaiselle hevoselle ja määrittää sen lähtöpilttuun. Lopullinen osallistujaluettelo julkaistaan kilpailua edeltävänä päivänä.

15 BHB:n tietokannassa on olennaisia tietoja paitsi niille henkilöille, joita hevoskilpailut koskevat suoraan, myös radio- ja televisiolähetystoiminnan harjoittajille sekä vedonlyöntiyhtiöille ja niiden asiakkaille. BHB:n tietokannan hoitokulut ovat noin 4 miljoonaa Englannin puntaa vuodessa. Tästä summasta noin neljännes katetaan maksuilla, jotka peritään ulkopuolisilta kyseisen tietokannan sisältämien tietojen käytöstä.

16 Kyseiseen online-tietokantaan pääsee BHB:n ja Weatherbys Group Ltd:n yhteiseltä Internet-sivustolta. Osa sen sisällöstä myös julkaistaan viikoittain BHB:n virallisessa lehdessä. Tietokannan sisältö myös saatetaan kokonaan tai osittain Racing Pages Ltd -nimisen yhtiön käytettäväksi, jossa Weatherbys Group Ltd ja Press Association käyttävät yhdessä määräysvaltaa ja joka välittää kilpailua edeltävänä päivänä tiedot eri tilaajilleen, kuten vedonlyöntiyhtiöille, "Declarations Feed" -nimisinä vahvistustietoina. Satellite Informations Services Ltd -nimisellä yhtiöllä (jäljempänä SIS) on Racing Pages Ltd:n antama lupa välittää tietoja omille tilaajilleen raw data feed -nimisinä käsittelemättöminä tietoina (jäljempänä RDF-tiedot). RDF-tiedoissa on suuri määrä tietoja, erityisesti kilpailuihin osallistuvien hevosten nimet, jockeyiden nimet, kilpailunumerot ja kunkin hevosen paino. Kuhunkin kilpailuun osallistuvien hevosten nimet saatetaan yleisön tietoon kilpailupäivää edeltävän iltapäivän aikana lehdistössä sekä Ceefax- ja Teletext-palvelujen välityksellä.

17 William Hill, joka on sekä Declarations Feed -tietojen että RDF-tietojen tilaaja, on yksi johtavista kilparatojen ulkopuolisten vedonlyöntien järjestäjistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja sillä on niin brittiläisiä kuin kansainvälisiäkin asiakkaita. Se on käynnistänyt kahdella Internet-sivustolla online-vedonlyöntipalvelun. Asiasta kiinnostuneet henkilöt voivat näillä sivustoilla tutustua järjestettäviin eri kilpailuihin, kyseessä oleviin kilparatoihin, kilpailuihin osallistuviin hevosiin ja William Hillin esittämiin kilpailuarvioihin.

18 William Hillin Internet-sivustoillaan esittämät tiedot ovat peräisin yhtäältä kilpailua edeltävänä päivänä julkaistuista sanomalehdistä ja toisaalta SIS:n kilpailupäivän aamuna toimittamista RDF-tiedoista.

19 Ennakkoratkaisupyynnön mukaan tiedot, jotka esitetään William Hillin Internet-sivustoilla, ovat vain hyvin pieni osa BHB:n tietokantaan sisältyvien tietojen kokonaismäärästä, koska kyse on ainoastaan seuraavista tietokannan aineistoista: kaikkien kyseessä olevaan kilpailuun osallistuvien hevosten nimet, kilpailun päivämäärä, kellonaika ja/tai nimi sekä kilparadan nimi. Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan myös, että hevoskilpailuja ja niihin osallistuvien hevosten luetteloja ei esitetä William Hillin Internet-sivustoilla ja BHB:n tietokannassa samalla tavalla.

20 BHB ym. nostivat maaliskuussa 2000 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Divisionissa (Yhdistynyt kuningaskunta) William Hilliä vastaan kanteen, jonka mukaan niiden sui generis -oikeutta on loukattu. Ne väittävät yhtäältä, että se, että William Hill käyttää päivittäin sanomalehdistä ja RDF-tiedoista peräisin olevia hevoskilpailutietoja, on BHB:n tietokannan sisällön olennaisen osan kopiointia tai uudelleenkäyttöä, mikä on vastoin direktiivin 7 artiklan 1 kohtaa. Ne väittävät toisaalta, että vaikka oletettaisiinkin, että William Hillin suorittamat yksittäiset kopioinnit eivät koske tietokannan olennaisia osia, ne on kiellettävä direktiivin 7 artiklan 5 kohdan nojalla.

21 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division katsoi 9.2.2001 antamassaan tuomiossa BHB:n ynnä muiden nostaman kanteen perustelluksi. William Hill valitti tästä tuomiosta ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen.

22 Direktiiviin liittyvien tulkintaongelmien vuoksi Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Voiko jompikumpi seuraavista direktiivin 7 artiklassa käytetyistä käsitteistä

— 'tietokannan sisällön olennainen osa' tai

— 'tietokannan sisällön epäolennaiset osat'

käsittää teoksia, tietoja tai muita aineistoja, jotka ovat peräisin tietokannasta mutta joita ei ole järjestetty samalla järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla kuin tietokannassa ja joihin ei ole mahdollistettu yksilöllistä pääsyä samalla tavoin kuin tietokannassa?

2) Mitä direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan 'keräämisellä'? Erityisesti kysytään, voivatko [tämän tuomion 14 kohdassa mainitut seikat] merkitä tällaista 'keräämistä'?

3) Tarkoitetaanko direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa 'varmistamisella' ainoastaan sitä, että ajoittain varmistetaan, että tietokantaan sisältyvä tieto on oikeaa tai pysyy oikeana?

4) Mitä direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan käsitteillä

— 'tietokannan sisällön laadullisesti arvioituna olennainen osa' ja

— 'tietokannan sisällön määrällisesti arvioituna olennainen osa'?

5) Mitä direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetaan käsitteellä 'tietokannan epäolennaiset osat'?

6) Kummankin tapauksen osalta kysytään erityisesti seuraavaa:

— tarkoitetaanko 'olennaisella' jotakin enemmän kuin 'vähäpätöistä', ja jos tarkoitetaan, mitä?

— tarkoitetaanko 'epäolennaisella osalla' pelkästään sitä, että osa ei ole 'olennainen'?

7) Tarkoitetaanko direktiivin 7 artiklassa 'kopioinnilla' ainoastaan tietokannan sisällön siirtämistä suoraan tietokannasta toiselle tallennusalustalle vai myös tietokannasta epäsuorasti peräisin olevien teosten, tietojen tai muiden aineistojen siirtämistä ilman suoraa pääsyä tietokantaan?

8) Tarkoitetaanko direktiivin 7 artiklassa 'uudelleenkäytöllä' ainoastaan tietokannan sisällön saattamista yleisön saataville suoraan tietokannasta vai myös tietokannasta epäsuorasti peräisin olevien teosten, tietojen tai muiden aineistojen saattamista yleisön saataville ilman suoraa pääsyä tietokantaan?

9) Tarkoitetaanko direktiivin 7 artiklassa 'uudelleenkäytöllä' ainoastaan ensimmäistä tietokannan saattamista yleisön saataville?

10) Mitä direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetaan 'tämän tietokannan tavanmukaisen käytön vastaisilla toimilla tai [toimilla,] jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan valmistajan laillisille eduille'? Erityisesti kysytään, voivatko [ddp:n] 40–47 kohdassa esiin tuodut tosiseikat ja olosuhteet olla tällaisia toimia, kun ne esiintyvät [ddp:n] 32–35 kohdassa esiin tuotujen tosiseikkojen ja olosuhteiden yhteydessä?

11) Tarkoitetaanko direktiivin 10 artiklassa 3 kohdassa, että kaikki sellaiset tietokannan sisällön olennaiset muutokset, joiden perusteella tuloksena olevalle tietokannalle muodostuu oma suoja-aika, merkitsevät, että tätä tuloksena olevaa tietokantaa on pidettävä uutena, erillisenä tietokantana — myös direktiivin 7 artiklan 5 kohtaa sovellettaessa?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Alustavat toteamukset

23 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa myönnetään sui generis -oikeudeksi luokiteltu erityinen suoja henkilölle, joka muodostaa kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tietokannan, kunhan sen "sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia".

24 Toisella ja kolmannella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, kansallinen tuomioistuin pyytää tulkintaa tietokannan sisällön keräämiseen ja varmistamiseen liittyvän investoinnin käsitteestä, joka sisältyy direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan.

25 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa annetaan sui generis -oikeudella suojatun tietokannan muodostaneelle henkilölle lupa kieltää tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö. Direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa kielletään toisaalta tietokannan sisällön epäolennaisten osien sellainen jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi tai uudelleenkäyttö, jotka voisivat olla vastoin tämän tietokannan tavanmukaista käyttöä tai jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan muodostaneen henkilön laillisille eduille.

26 Seitsemäs, kahdeksas ja yhdeksäs ennakkoratkaisukysymys, joita on syytä tarkastella yhdessä, koskevat kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteitä. Tietokannan sisällön olennaisen osan ja epäolennaisen osan käsitteet puolestaan ovat keskeisiä ensimmäisessä, neljännessä, viidennessä ja kuudennessa kysymyksessä, joita myös tarkastellaan yhdessä.

27 Kymmenes kysymys koskee direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa säädetyn kiellon laajuutta. Yhdennellätoista kysymyksellä kysytään, merkitseekö sellainen olennainen muutos, jonka tietokannan muodostanut henkilö tekee tietokannan sisältöön, uuden tietokannan olemassaoloa arvioitaessa direktiivin 7 artiklan 5 kohdan yhteydessä sitä, onko tietokannan epäolennaisten osien kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö jatkuvaa ja järjestelmällistä.

Toinen ja kolmas kysymys tietokannan sisällön keräämiseen tai varmistamiseen liittyvän investoinnin käsitteestä, joka sisältyy direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan

28 Toisella ja kolmannella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyytää tulkintaa tietokannan sisällön keräämiseen tai varmistamiseen liittyvän investoinnin käsitteestä, joka sisältyy direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan.

29 Tämän osalta on palautettava mieleen, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan sui generis -oikeuden mukaista suojaa saavat ainoastaan ne tietokannat, jotka täyttävät sen täsmällisesti määritellyn kriteerin, että tietokannan sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen merkitsee määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia.

30 Direktiivin johdanto-osan 9, 10 ja 12 perustelukappaleen mukaan direktiivin päämääränä on — kuten William Hill on esittänyt — kannustaa ja suojata investointeja tietojen "säilyttämiseen" ja "käsittelyyn" käytettäviin järjestelmiin, jotka myötävaikuttavat tietopalvelumarkkinoiden kehitykseen tilanteessa, jolle on tyypillistä eri toimialoilla vuosittain syntyvien ja käsiteltävien tietomäärien voimakas

kasvu. Tästä seuraa, että tietokannan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä yleisesti niin, että sillä tarkoitetaan investointia, joka on tehty itse tietokannan muodostamiseksi.

31 Tässä yhteydessä tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite on — kuten William Hill sekä Belgian, Saksan ja Portugalin hallitukset ovat korostaneet — ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan, eikä sillä tarkoiteta niitä voimavaroja, jotka käytetään itse aineistojen luomiseen. Direktiivissä säädetyn, sui generis -oikeuden nojalla saatavan suojan tavoitteena on nimittäin se, että kannustetaan olemassa olevien tietojen säilyttämiseen ja käsittelyyn käytettävien järjestelmien luomiseen, eikä tavoitteena siis ole se, että luotaisiin aineistoja, jotka voitaisiin myöhemmin koota tietokantaan.

32 Tätä tulkintaa tukee direktiivin johdanto-osan 39 perustelukappale, jonka mukaan sui generis -oikeuden tarkoituksena on taata suoja tietokannan "sisällön laatimisen ja kokoamisen" yhteydessä tehtyjen taloudellisten ja ammatillisten investointien tulosten väärinkäyttämiseltä. Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 41–46 kohdassa, siitä huolimatta, että eri kieliversioissa käytetyt termit poikkeavat hieman toisistaan, kaikki tämän 39 perustelukappaleen kieliversiot tukevat sitä tulkintaa, jonka mukaan keräämisen käsite ei kata tietokantaan sisällytettävien aineistojen luomista.

33 Direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappale, jonka mukaan useista musiikkiesitysten tallenteista muodostuvaan CD-koosteeseen ei liity sui generis -suojan edellyttämää riittävää investointia, on lisäperusteluna tälle tulkinnalle. Siitä nimittäin ilmenee, että tietokannassa olevien teosten tai aineistojen eli tässä tapauksessa CD-koosteen luomiseen käytettyjä voimavaroja ei voida rinnastaa investointiin, joka liittyy tietokannan sisällön keräämiseen, eikä näitä voimavaroja voida siksi ottaa huomioon tutkittaessa, onko tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi huomattava.

34 Tietokannan sisällön varmistamiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka tietokantaa muodostettaessa ja sen toiminnan aikana käytetään etsittyjen aineistojen paikkansapitävyyden tarkastamiseen sen varmistamiseksi, että tietokantaan sisällytettävä tai sisältyvä informaatio on luotettavaa. Voimavarat, jotka käytetään tarkistuksiin luotaessa tietokantaan myöhemmin koottavia tietoja tai muita aineistoja, ovat sitä vastoin tähän luomiseen liittyviä voimavaroja, eikä niitä voida siksi ottaa huomioon tutkittaessa, onko investointi direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti huomattava.

35 Tässä yhteydessä se, että tietokannan muodostaminen liittyy päätoiminnan harjoittamiseen, jonka osana tietokannan muodostava henkilö samalla myös luo tähän tietokantaan sisällytettävät aineistot, ei sinänsä estä sitä, että tämä henkilö voi vaatia sui generis -oikeuden nojalla saatavaa suojaa; edellytyksenä tältä osin on kuitenkin se, että tämä henkilö osoittaa, että näiden aineistojen keräämiseen, varmistamiseen ja esittämiseen, sellaisina kuin niiden merkitystä on täsmennetty tämän tuomion 31–34 kohdassa, on tehty määrällisesti tai laadullisesti huomattava investointi, joka on itsenäinen suhteessa näiden aineistojen luomiseen käytettyihin voimavaroihin.

36 Vaikka tietojen etsintä ja niiden paikkansapitävyyden varmistaminen tietokantaa muodostettaessa ei lähtökohtaisesti edellytä tietokannan muodostavalta henkilöltä erityisten voimavarojen käyttöä, koska tämä henkilö on luonut tiedot ja ne ovat hänen käytettävissään, tietojen kokoaminen, niiden järjestelmällinen tai menetelmällinen järjestäminen tietokannan osaksi, yksilöllisen tietoihin pääsyn mahdollistaminen ja tietojen paikkansapitävyyden varmistaminen tietokannan koko toiminta-ajan kuluessa voivat edellyttää direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrällisesti ja/tai laadullisesti huomattavaa investointia.

37 Pääasian oikeudenkäynnissä kansallinen tuomioistuin kysyy, voidaanko tämän tuomion 14 kohdassa kuvaillut investoinnit rinnastaa siihen investointiin, joka liittyy BHB:n tietokannan sisällön keräämiseen. Pääasian kantajat korostavat tämän osalta, että edellä mainitut investoinnit ovat huomattavia.

38 Investoinnit, jotka liittyvät hevoskilpailujen järjestämisessä niiden hevosten määrittämiseen, jotka hyväksytään kyseessä olevaan kilpailuun, koskevat kuitenkin niiden tietojen luomista, joista kilpailuluettelot muodostuvat ja jotka sisältyvät BHB:n tietokantaan. Ne eivät ole investointi, joka liittyy tietokannan sisällön keräämiseen. Siksi niitä ei voida ottaa huomioon tutkittaessa, onko tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi huomattava.

39 Hevosen kirjaaminen kilpailuluetteloon edellyttää tosin muutamia ennakkotarkistuksia, jotka koskevat sen henkilön henkilöllisyyttä, joka ilmoittaa hevosen kilpailuun, hevosen ominaisuuksia sekä hevosen, sen omistajan ja jockeyn luokittelua.

40 Nämä ennakkotarkistukset tehdään kuitenkin kyseessä olevaan kilpailuun liittyvää luetteloa laadittaessa. Ne ovat siis investointi, joka liittyy tietojen luomiseen eikä tietokannan sisällön varmistamiseen.

41 Tästä seuraa, että voimavarat, jotka käytetään kilpailuun osallistuvien hevosten luettelon laatimiseen ja tässä yhteydessä tehtäviin tarkistuksiin, eivät ole investointi, joka liittyy kyseisen luettelon sisältävän tietokannan sisällön keräämiseen ja varmistamiseen.

42 Toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on edellä esitetyn perusteella syytä vastata seuraavasti:

— Tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite, joka sisältyy direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan, on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan. Se ei kata niitä voimavaroja, jotka käytetään tietokannan sisällön muodostavien aineistojen luomiseen.

— Tietokannan sisällön varmistamiseen liittyvän investoinnin käsite, joka sisältyy direktiivin 7 artiklan 1 kohtaan, on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka tietokantaa muodostettaessa ja sen toiminnan aikana käytetään etsittyjen aineistojen paikkansapitävyyden tarkastamiseen sen varmistamiseksi, että tietokantaan sisällytettävä tai sisältyvä informaatio on luotettavaa. Voimavarat, jotka käytetään tarkistuksiin luotaessa tietokantaan myöhemmin koottavia aineistoja, eivät kuulu kyseisen käsitteen piiriin.

— Voimavarat, jotka käytetään kilpailuun osallistuvien hevosten luettelon laatimiseen ja tässä yhteydessä tehtäviin tarkistuksiin, eivät ole investointi, joka liittyy kyseisen luettelon sisältävän tietokannan sisällön keräämiseen ja varmistamiseen.

Seitsemäs, kahdeksas ja yhdeksäs kysymys direktiivin 7 artiklaan sisältyvistä kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteistä

43 Seitsemännellä, kahdeksannella ja yhdeksännellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko se tapa, jolla William Hill tietokantaa käyttää, direktiivin 7 artiklassa tarkoitettua kopiointia ja/tai uudelleenkäyttöä. Kansallinen

tuomioistuin kysyy erityisesti sitä, käsittääkö sui generis -oikeudella saatava suoja myös sellaisten tietojen käytön, jotka ovat peräisin suojatusta tietokannasta mutta jotka niiden käyttäjä on saanut muista lähteistä kuin tästä suojatusta tietokannasta.

44 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetty sui generis -oikeudella saatava suoja antaa tietokannan muodostaneelle henkilölle mahdollisuuden estää koko tietokannan sisällön tai jonkin sen olennaisen osan luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, kuten direktiivin johdanto-osan 41 perustelukappaleessa todetaan. Direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa kielletään lisäksi tietyin edellytyksin tietokannan sisällön epäolennaisten osien luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

45 Kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteitä on tulkittava sen tavoitteen valossa, johon sui generis -oikeudella pyritään. Tällä oikeudella pyritään suojelemaan tietokannan muodostanutta henkilöä sellaisilta "käyttäjän [toimilta], jotka ylittävät käyttäjän lailliset oikeudet ja täten aiheuttavat vahinkoa [kyseisen henkilön] investoinnille", kuten direktiivin johdanto-osan 42 perustelukappaleessa todetaan.

46 Saman direktiivin johdanto-osan 48 perustelukappaleesta ilmenee, että sui generis -oikeudella on taloudelliset perustelut, joiden mukaan tietokannan muodostaneen henkilön on saatava suojaa tietokannan muodostamiseen ja toimintaan tekemälleen investoinnille ja korvaus siitä.

47 Näin ollen on katsottava, että sui generis -oikeudella saatavan suojan laajuutta arvioitaessa ei ole merkitystä sillä, että kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön tarkoituksena on muodostaa toinen tietokanta — kilpaileepa se alkuperäisen tietokannan kanssa tai ei ja olipa se tämän kanssa saman- tai erikokoinen — tai että kyseinen kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö liittyy muuhun toimintaan kuin

tietokannan muodostamiseen. Direktiivin johdanto-osan 42 perustelukappaleessa vahvistetaan tämän osalta, että "oikeus kieltää koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö liittyy sekä kilpailevan loistuotteen valmistamiseen että käyttäjään, joka toiminnallaan aiheuttaa laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaista vahinkoa investoinnille".

48 On myös todettava, että vaikka sen ehdotuksen 2 artiklan 5 kohdassa, jonka komissio antoi 15.4.1992 neuvoston direktiiviksi tietokantojen oikeudellisesta suojasta (EYVL C 156, s. 4), rajoitettiinkin sui generis -oikeudella saatava suoja koskemaan luvatonta kopiointia ja/tai uudelleenkäyttöä "kaupallisiin tarkoituksiin", tällaisen tarkoituksen jättämisestä pois direktiivin 7 artiklasta seuraa, että kun kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön lainmukaisuutta arvioidaan tähän artiklaan nähden, merkitystä ei ole sillä, onko kopioinnilla ja/tai uudelleenkäytöllä kaupallinen vai ei-kaupallinen tarkoitus.

49 Kopiointi määritellään direktiivin 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan "tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle millä tavalla ja missä muodossa tahansa", ja uudelleenkäyttö puolestaan määritellään saman artiklan 2 kohdan b alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan "tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan mitä tahansa saattamista yleisön saataville kopioita levittämällä, vuokraamalla, onlinesiirrolla tai muulla siirtotavalla".

50 Kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteiden määritelmässä tehty viittaus "[olennaiseen osaan]" aiheuttaa sekaannusta, koska direktiivin 7 artiklan 5 kohdasta ilmenee, että kopiointi tai uudelleenkäyttö voi koskea myös tietokannan epäolennaista osaa. Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 90 kohdassa, direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tehty viittaus kopioidun tai uudelleenkäytetyn osan olennaisuuteen ei sellaisenaan koske näiden käsitteiden määritelmää, vaan sillä on ymmärrettävä tarkoitettavan yhtä niistä edellytyksistä, jotka koskevat direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetyn sui generis -oikeuden soveltamista.

51 Yhteisön lainsäätäjä on käyttänyt sellaisia ilmauksia kuin "millä tavalla ja missä muodossa tahansa" ja "mitä tahansa saattamista yleisön saataville" ja halunnut siten antaa kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteille laajan merkityksen. Näitä käsitteitä on direktiivin tavoitteen valossa tulkittava näin ollen siten, että niillä tarkoitetaan kaikkia toimia, joilla otetaan käyttöön ja saatetaan yleisön saataville ilman tietokannan muodostaneen henkilön suostumusta tämän henkilön tekemän investoinnin tulokset ja estetään siten tätä henkilöä saamasta niitä tuloja, joilla hän on katsonut voivansa kuolettaa investointinsa kustannukset.

52 Tässä yhteydessä on katsottava, toisin kuin William Hill sekä Belgian ja Portugalin hallitukset väittävät, että kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteitä ei voida tulkita niin, että niillä tarkoitettaisiin ainoastaan sellaista kopiointia ja uudelleenkäyttöä, jotka tapahtuvat suoraan alkuperäisestä tietokannasta, koska silloin tietokannan muodostanut henkilö jäisi vaille suojaa sellaiselta luvattomalta kopioinnilta, joka tapahtuu kyseisen tietokannan kopiosta. Tällainen tulkinta saa tukea direktiivin 7 artiklan 2 kohdan b alakohdasta, jossa todetaan, että kun oikeudenhaltija tai joku hänen suostumuksellaan on ensimmäisen kerran myynyt tietokannan kopion yhteisössä, oikeudenhaltijan oikeus määrätä kyseisen kopion "edelleenmyymisestä" yhteisössä raukeaa, mutta oikeus määrätä tämän kopion sisällön kopioinnista ja uudelleenkäytöstä ei raukea.

53 Koska sellainen luvaton kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, jotka joku ulkopuolinen suorittaa muusta lähteestä kuin kyseessä olevasta tietokannasta, ovat omiaan, samalla tavalla kuin kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö suoraan tästä tietokannasta, loukkaamaan kyseisen tietokannan muodostaneen henkilön tekemää investointia, on syytä katsoa, että kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteet eivät edellytä suoraa pääsyä kyseessä olevaan tietokantaan.

54 On kuitenkin tärkeää korostaa, että sui generis -oikeudella saatava suoja koskee ainoastaan kopiointia ja uudelleenkäyttöä sellaisina kuin ne määritellään direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa. Kyseinen suoja ei sitä vastoin kata tietojen etsimistä tietokannasta.

55 Tietokannan muodostanut henkilö voi tosin varata itselleen yksinoikeuden päästä tietokantaansa tai varata siihen pääsyn tietyille henkilöille. Jos tietokannan muodostanut henkilö kuitenkin itse mahdollistaa yleisölle pääsyn tietokantansa sisältöön tai osaan siitä, hän ei voi sui generis -oikeutensa avulla estää ulkopuolisia etsimästä tietoja kyseisestä tietokannasta.

56 Samoin on asia silloin, kun tietokannan muodostanut henkilö antaa ulkopuoliselle luvan käyttää uudelleen tietokantansa sisältöä eli levittää sitä yleisölle. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan b alakohtaan sisältyvästä uudelleenkäytön käsitteen määritelmästä nimittäin ilmenee luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan 41 perustelukappaleen kanssa, että tietokannan muodostaneen henkilön antama lupa tietokantansa tai sen olennaisen osan uudelleenkäyttöön merkitsee hänen suostumustaan siihen, että tällaisen luvan saanut ulkopuolinen mahdollistaa yleisölle pääsyn kyseiseen tietokantaan tai osaan siitä. Uudelleenkäytön salliessaan tietokannan muodostanut henkilö näin ollen luo tästä tietokannasta kiinnostuneille henkilöille vaihtoehtoisen tavan päästä käyttämään sen sisältöä ja hakemaan sieltä tietoja.

57 Se, että ulkopuoliset voivat hakea tietokannasta tietoja sellaisen "uudelleenkäyttäjän" välityksellä, jolla on uudelleenkäyttöön tietokannan muodostaneen henkilön lupa, ei sitä paitsi estä tietokannan muodostanutta henkilöä saamasta takaisin investointinsa arvoa. Tämä henkilö nimittäin voi vapaasti asettaa koko tietokannan tai sen osan uudelleenkäytölle sellaisen maksun, jossa otetaan muun muassa huomioon se, miten usein tietokannasta haetaan myöhemmin tietoja, ja joka näin ollen takaa tietokannan muodostajalle riittävän korvauksen investoinneistaan.

58 Tietokannan muodostanut henkilö voi sitä vastoin direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaisen sui generis -oikeuden nojalla estää tietokannan laillista käyttäjää — eli käyttäjää, jonka pääsy tietokannan sisältöön tiedonhakutarkoituksessa perustuu tietokannan muodostajan suoraan tai välilliseen suostumukseen — vuorostaan

kopioimasta ja/tai käyttämästä uudelleen tietokannan koko sisältöä tai sen olennaista osaa. Tietokannan muodostaneen henkilön suostumus tietojen hakemiseen tietokannasta ei nimittäin johda hänen sui generis -oikeutensa raukeamiseen.

59 Tämä tarkastelu saa kopioinnin osalta vahvistuksen direktiivin johdanto-osan 44 perustelukappaleesta, jossa todetaan, että "jos tietokannan sisällön esiinottaminen näyttöpäätteelle edellyttää koko tämän sisällön tai sen olennaisen osan pysyvää tai väliaikaista siirtämistä tallennusalustalta toiselle, toimi edellyttää oikeudenhaltijan lupaa". Uudelleenkäytöstä puolestaan täsmennetään direktiivin johdanto-osan 43 perustelukappaleessa vastaavasti, että "jos kyseessä on onlinesiirto, oikeus kieltää uudelleenkäyttö ei raukea koko tietokannan taikka sellaisen tietokannasta tai sen osasta tehdyn aineellisen kopion osalta, jonka lähetyksen vastaanottaja valmistaa oikeudenhaltijan suostumuksella".

60 On kuitenkin tärkeää korostaa, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa kielletään ainoastaan sellaisen tietokannan, jonka muodostaminen on edellyttänyt huomattavaa investointia, koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että muissa kuin saman direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sui generis -oikeudella ei kielletä laillista käyttäjää kopioimasta eikä käyttämästä uudelleen tietokannan sisällön epäolennaisia osia.

61 Edellä esitetystä seuraa, että tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi — eli tietokannan sisällön siirto tallennusalustalta toiselle — ja uudelleenkäyttö — eli tietokannan sisällön saattaminen yleisön saataville — edellyttävät tietokannan muodostaneen henkilön lupaa, vaikka tämä henkilö olisikin mahdollistanut yleisölle pääsyn koko tietokantaansa tai osaan siitä tai antanut tietylle ulkopuoliselle tai tietyille ulkopuolisille luvan levittää tietokantaa yleisölle.

62 Direktiivi sisältää poikkeuksen edellisessä kohdassa mainitusta periaatteesta. Sen 9 artiklassa määritellään tyhjentävästi kolme tilannetta, joissa jäsenvaltiot voivat vahvistaa, että yleisön saataville millä tahansa tavalla saatetun tietokannan laillinen käyttäjä voi ilman tietokannan muodostaneen henkilön lupaa kopioida ja/tai käyttää uudelleen tietokannan sisällön "olennaisen osan". Kyseessä on muussa kuin elektronisessa muodossa olevan tietokannan kopioiminen yksityisiin tarkoituksiin, kopioiminen opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseksi sekä kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai hallinnollista tai oikeudellista menettelyä varten.

63 Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan pääasian osalta, että hevoskilpailuja koskevat tiedot, jotka William Hill laittaa Internet-sivustolleen ja jotka ovat peräisin BHB:n tietokannasta, saadaan yhtäältä kilpailua edeltävänä päivänä julkaistuista sanomalehdistä ja toisaalta SIS:n toimittamista RDF-tiedoista.

64 Ennakkoratkaisupyynnössä todetaan, että sanomalehdissä julkaistut tiedot toimittaa lehdistölle suoraan Weatherbys Group Ltd -yhtiö, joka hoitaa BHB:n tietokantaa. Toisesta William Hillin tietolähteestä on palautettava mieleen, että SIS on saanut Racing Pages Ltd:ltä, jossa Weatherbys Group Ltd käyttää osittain määräysvaltaa, luvan toimittaa hevoskilpailuja koskevia tietoja RDF-tietoina omille tilaajilleen, kuten William Hillille. Yleisölle on siis BHB:n luvalla mahdollistettu pääsy tiedonhakutarkoituksessa hevoskilpailuja koskeviin BHB:n tietokannan tietoihin.

65 Vaikka William Hill onkin sellaisen tietokannan laillinen käyttäjä, jossa yleisölle on mahdollistettu pääsy ainakin sen kilpailutietoja koskevaan osaan, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että William Hillin toimet ovat direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kopiointia ja uudelleenkäyttöä. Yhtäältä se kopioi BHB:n tietokannasta peräisin olevia tietoja siirtämällä ne tallennusalustalta toiselle. Se

nimittäin sisällyttää kyseiset tiedot omaan elektroniseen järjestelmäänsä. Toisaalta se käyttää kyseisiä tietoja uudelleen saattamalla ne vuorostaan yleisön saataville Internet-sivustonsa välityksellä, jotta sen asiakkaat voisivat lyödä hevoskilpailuista vetoa.

66 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kyseisellä kopioinnilla ja uudelleenkäytöllä ei ole ollut BHB:n eikä muiden lupaa. Koska käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kyseessä yksikään direktiivin 9 artiklan mukainen tilanne, BHB ym. voisivat kieltää William Hillin toteuttamien toimien kaltaiset toimet sui generis -oikeutensa nojalla, mikäli kyseiset toimet koskevat BHB:n tietokannan koko sisältöä tai sen olennaista osaa direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Jos kyseiset toimet koskevat tietokannan epäolennaisia osia, ne olisivat kiellettyjä vain, mikäli direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

67 Seitsemänteen, kahdeksanteen ja yhdeksänteen ennakkoratkaisukysymykseen on edellä esitetyn perusteella syytä vastata seuraavasti:

— Direktiivin 7 artiklaan sisältyviä kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteitä on tulkittava siten, että niillä tarkoitetaan tietokannan koko sisällön tai sen osan kaikkea luvatonta käyttöönottoa ja levittämistä yleisölle. Nämä käsitteet eivät edellytä suoraa pääsyä kyseessä olevaan tietokantaan.

— Se, että tietokannan muodostanut henkilö on mahdollistanut yleisölle pääsyn tietokannan sisältöön tai antanut tähän pääsyyn suostumuksensa, ei vaikuta tämän henkilön oikeuteen kieltää tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

Ensimmäinen, neljäs, viides ja kuudes kysymys direktiivin 7 artiklaan sisältyvistä tietokannan sisällön olennaisen osan ja epäolennaisen osan käsitteistä

68 Neljännellä, viidennellä ja kuudennella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee sitä, miten direktiivin 7 artiklaan sisältyviä tietokannan sisällön olennaisen osan ja epäolennaisen osan käsitteitä on tulkittava. Ensimmäisellä kysymyksellään se kysyy lisäksi, voidaanko tietokannasta peräisin olevia aineistoja pitää edelleen kyseisen tietokannan osana, olipa kyseessä sen olennainen osa tai ei, kun niiden kopioija ja/tai uudelleenkäyttäjä muuttaa niiden järjestelmällistä tai menetelmällistä järjestämistä ja edellytyksiä, joilla niihin mahdollistetaan yksilöllinen pääsy.

69 Tämän osalta on palautettava mieleen, että sui generis -oikeudella saatava suoja koskee tietokantoja, joiden muodostaminen on edellyttänyt huomattavaa investointia. Tämän mukaisesti direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa kielletään sui generis -oikeudella suojatun tietokannan koko sisällön ja myös sen laadullisesti tai määrällisesti arvioituna olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö. Tällä säännöksellä pyritään direktiivin johdanto-osan 42 perustelukappaleen mukaan välttämään, että käyttäjä "toiminnallaan aiheuttaa laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaista vahinkoa investoinnille". Tästä perustelukappaleesta ilmenee, että tietokannan kyseessä olevan osan olennaisuutta on sekä laadullisesti että määrällisesti arvioitava tietokannan muodostamiseen liittyvään investointiin nähden ja siihen vahinkoon nähden, joka tälle investoinnille aiheutuu kyseisen osan kopioinnista ja/tai uudelleenkäytöstä.

70 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan tietokannan sisällön määrällisesti arvioituna olennaisen osan käsitteellä tietokannasta kopioitua ja/tai uudelleenkäytettyä tietomäärää, ja kyseistä käsitettä on arvioitava tietokannan kokonaissisällön määrään nähden. Jos nimittäin käyttäjä kopioi ja/tai käyttää uudelleen määrällisesti

merkittävän osan sellaisen tietokannan sisällöstä, jonka muodostaminen on edellyttänyt huomattavien voimavarojen käyttöä, myös kopioituun ja/tai uudelleenkäytettyyn osaan liittyvä investointi on samassa suhteessa huomattava.

71 Tietokannan sisällön laadullisesti arvioituna olennaisen osan käsite viittaa sellaisen investoinnin merkittävyyteen, joka liittyy kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön kohteena olevan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen, riippumatta siitä, onko tämä kohde määrällisesti olennainen osa suojatun tietokannan yleisestä sisällöstä. Määrällisesti vähäinen osa tietokannan sisällöstä voi nimittäin merkitä sisällön keräämisen, varmistamisen tai esittämisen kannalta huomattavaa inhimillistä, teknistä tai taloudellista investointia.

72 Lisäksi on syytä todeta, että koska sui generis -oikeuden olemassaolo ei direktiivin johdanto-osan 46 perustelukappaleen mukaan johda itse näihin tietokannassa oleviin teoksiin, tietoihin tai aineistoihin kohdistuvan uuden oikeuden syntymiseen, kopioitujen ja/tai uudelleenkäytettyjen aineistojen luontainen arvo ei ole merkityksellinen kriteeri arvioitaessa sitä, onko kyseessä oleva osa olennainen.

73 Tietokannan sisällön epäolennaisen osan käsitteestä on syytä katsoa, että tämän käsitteen piiriin kuuluvat kaikki sellaiset osat, jotka eivät vastaa sekä määrällisesti että laadullisesti olennaisen osan käsitettä.

74 Tämän osalta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että William Hillin Internet-sivustoilla esitetyt aineistot, jotka ovat peräisin BHB:n tietokannasta, ovat vain hyvin pieni osa tämän tietokannan kokonaiskoosta, kuten tämän tuomion 19 kohdassa

todettiin. Määrällisesti arvioiden olisi siis katsottava, että kyseiset aineistot eivät ole kyseisen tietokannan sisällön olennainen osa.

75 Ennakkoratkaisupyynnön mukaan William Hillin julkaisemissa tiedoissa on kyse ainoastaan seuraavista BHB:n tietokannan aineistoista: kaikkien kyseessä olevaan kilpailuun osallistuvien hevosten nimet, kilpailun päivämäärä, kellonaika ja/tai nimi sekä kilparadan nimi, kuten tämän tuomion 19 kohdassa myös todettiin.

76 Jotta voitaisiin arvioida, ovatko nämä aineistot laadullisesti BHB:n tietokannan sisällön olennainen osa, on syytä tutkia, merkitsevätkö ne inhimilliset, tekniset ja taloudelliset ponnistelut, jotka tietokannan muodostanut henkilö on tehnyt kyseisten tietojen keräämiseksi, varmistamiseksi ja esittämiseksi, huomattavaa investointia.

77 BHB ym. väittävät tämän osalta, että William Hillin kopioimat ja uudelleenkäyttämät tiedot ovat erittäin tärkeitä, sillä jos osallistumisluetteloja ei olisi, hevoskilpailuja ei voitaisi pitää. BHB ym. lisäävät, että kyseiset tiedot merkitsevät huomattavaa investointia, jolle on tyypillistä se, että kyseisten tietojen laatimiseen osallistuu puhelinkeskus, jossa toimii yli 30 puhelunvälittäjää.

78 On kuitenkin syytä palauttaa mieleen ensinnäkin, että kopioitujen ja/tai uudelleenkäytettyjen tietojen luontainen arvo ei ole merkityksellinen kriteeri arvioitaessa sitä, onko kyseessä oleva osa laadullisesti olennainen. Se, että William Hillin kopioimat ja uudelleenkäyttämät tiedot ovat keskeisiä hevoskilpailujen järjestämisessä, josta BHB ym. vastaavat, on siis merkityksetön arvioitaessa sitä, koskevatko William Hillin toimet BHB:n tietokannan sisällön olennaista osaa.

79 Toiseksi on syytä palauttaa mieleen, että voimavaroja, jotka käytetään tietokantaan sisällytettävien aineistojen luomiseen, ei voida ottaa huomioon arvioitaessa sitä, onko tämän tietokannan muodostamiseen liittyvä investointi huomattava, kuten tämän tuomion 31–33 kohdassa todettiin.

80 Voimavarat, jotka BHB ym. käyttävät hevoskilpailujen järjestämiseksi kilpailun päivämäärän, kellonajan, paikan ja/tai nimen sekä kilpailuun osallistuvien hevosten määrittämiseen, ovat investointi, joka liittyy BHB:n tietokantaan sisällytettävien aineistojen luomiseen. Näin ollen ja jos, kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, William Hillin kopioimat ja uudelleenkäyttämät aineistot eivät ole edellyttäneet BHB:ltä eikä muilta niiden luomisen edellyttämistä voimavaroista riippumatonta investointia, olisi katsottava, etteivät kyseiset aineistot ole laadullisesti arvioituina BHB:n tietokannan olennainen osa.

81 Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen ei näin ollen ole tarpeen vastata. Muutoksesta, jonka tietojen kopioija ja uudelleenkäyttäjä tekee kopioitujen ja uudelleenkäytettyjen tietojen järjestämiseen tai edellytyksiin, joilla niihin mahdollistetaan yksilöllinen pääsy, ei missään tapauksessa voi seurata, että kyseessä olevan tietokannan sisällön sellainen osa, joka ei ole olennainen, muuttuisi sen olennaiseksi osaksi.

82 Neljänteen, viidenteen ja kuudenteen ennakkoratkaisukysymykseen on edellä esitetyn perusteella syytä vastata seuraavasti:

— Direktiivin 7 artiklassa tarkoitetaan tietokannan sisällön määrällisesti arvioituna olennaisen osan käsitteellä tietokannasta kopioitua ja/tai uudelleenkäytettyä tietomäärää, ja kyseistä käsitettä on arvioitava tietokannan kokonaissisällön määrään nähden.

— Tietokannan sisällön laadullisesti arvioituna olennaisen osan käsite viittaa sellaisen investoinnin merkittävyyteen, joka liittyy kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön kohteena olevan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen, riippumatta siitä, onko tämä kohde määrällisesti olennainen osa suojatun tietokannan yleisestä sisällöstä.

— Tietokannan sisällön epäolennaisen osan käsitteeseen kuuluvat kaikki sellaiset osat, jotka eivät vastaa sekä määrällisesti että laadullisesti olennaisen osan käsitettä.

Kymmenes kysymys direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa säädetyn kiellon laajuudesta

83 Kymmenennellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy, minkätyyppisiä toimia direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa säädetty kielto koskee. Kansallinen tuomioistuin kysyy myös sitä, koskeeko tämä kielto William Hillin toteuttamien toimien kaltaisia toimia.

84 Tämän osalta direktiivin 8 artiklan 1 kohdasta ja direktiivin johdanto-osan 42 perustelukappaleesta ilmenee, että tietokannan muodostanut henkilö ei lähtökohtaisesti voi estää tämän tietokannan laillista käyttäjää kopioimasta ja käyttämästä uudelleen tietokannan sisällön epäolennaista osaa. Direktiivin 7 artiklan

5 kohta, jonka nojalla tietokannan muodostanut henkilö voi tietyin edellytyksin vastustaa tällaista kopiointia ja uudelleenkäyttöä, on siis poikkeus kyseisestä lähtökohdasta.

85 Neuvoston 10 päivänä heinäkuuta 1995 vahvistaman yhteisen kannan (EY) N:o 20/95 (EYVL C 288, s. 14) perustelujen 14 kohdassa todetaan, että "jotta [epäolennaisia osia koskevan] suojan puuttuminen ei johtaisi siihen, että epäolennaisia osia virheellisesti kopioitaisiin ja/tai uudelleenkäytettäisiin jatkuvasti ja järjestelmällisesti, yhteisen kannan kyseessä olevan artiklan 5 kohtaan lisättiin suojalauseke".

86 Tästä seuraa, että direktiivin 7 artiklan 5 kohdan tarkoituksena on välttää, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaista kieltoa kierretään. Kyseisellä säännöksellä pyritään estämään tietokannan sisällön epäolennaisten osien sellainen jatkuva ja järjestelmällinen kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö, joiden kumulatiivisesta vaikutuksesta tietokannan muodostaneen henkilön tekemälle investoinnille aiheutuisi vakavaa vahinkoa samaan tapaan kuin direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista kopioinnista ja/tai uudelleenkäytöstä.

87 Kyseisessä säännöksessä näin ollen kielletään sellainen tietokannan käyttäjien suorittama kopiointi, joka toistuvuutensa ja järjestelmällisyytensä takia johtaisi ilman tietokannan muodostaneen henkilön lupaa koko tietokannan tai ainakin sen olennaisen osan uudelleenmuodostamiseen joko toisen tietokannan muodostamiseksi tai muun kuin tietokannan muodostamista koskevan toiminnan harjoittamiseksi.

88 Direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa kielletään samoin ulkopuolista kiertämästä direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädettyä uudelleenkäytön kieltoa saattamalla yleisön saataville järjestelmällisesti ja jatkuvasti tietokannan sisällön epäolennaisia osia.

89 Näin ollen ilmaus "jotka voisivat johtaa — — tietokannan tavanmukaisen käytön vastaisiin toimiin tai jotka voisivat aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa tietokannan valmistajan laillisille eduille" viittaa sellaisiin luvattomiin toimiin, joilla pyritään kopioinnin kumulatiivisen vaikutuksen avulla muodostamaan uudelleen sui generis -oikeudella suojatun tietokannan koko sisältö tai sen olennainen osa ja/tai uudelleenkäytön kumulatiivisen vaikutuksen avulla saattamaan yleisön saataville tällaisen tietokannan koko sisältö tai sen olennainen osa ja jotka vahingoittavat siten vakavasti tietokannan muodostaneen henkilön tekemää investointia.

90 Pääasiasta on todettava, että William Hillin suorittama kopiointi ja uudelleenkäyttö näyttävät ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tietojen perusteella kohdistuvan BHB:n tietokannan sisällön epäolennaisiin osiin, kuten tämän tuomion 74–80 kohdassa todettiin. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan kopiointia ja uudelleenkäyttöä tapahtuu kunkin järjestettävän kilpailun yhteydessä. Ne ovat siis luonteeltaan jatkuvaa ja järjestelmällistä.

91 Tällaisella kopioinnilla ja uudelleenkäytöllä ei kuitenkaan pyritä kiertämään direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädettyä kieltoa. On nimittäin mahdotonta, että William Hill toimiensa kumulatiivisen vaikutuksen avulla muodostaisi uudelleen ja saattaisi yleisön saataville BHB:n tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan ja vahingoittaisi siten vakavasti investointia, jonka BHB ym. ovat tehneet tämän tietokannan valmistamiseksi.

92 Tämän osalta on korostettava, että ennakkoratkaisupyynnön mukaan aineistot, jotka ovat peräisin BHB:n tietokannasta ja jotka julkaistaan päivittäin William Hillin Internet-sivustoilla, koskevat ainoastaan kyseessä olevan päivän kilpailuja ja tämän tuomion 19 kohdassa mainittuja tietoja.

93 Kuten tämän tuomion 80 kohdassa selitettiin, ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että niiden aineistojen, joita William Hill myöhemmin kopioi ja käyttää uudelleen, sisällyttäminen kantajien tietokantaan ei ole edellyttänyt BHB:ltä eikä muilta sellaista investointia, joka olisi riippumaton kyseisten aineistojen luomiseen käytetyistä voimavaroista.

94 Näin ollen on katsottava, että direktiivin 7 artiklan 5 kohdan mukainen kielto ei koske William Hillin suorittamien toimien kaltaisia toimia.

95 Kymmenenteen ennakkoratkaisukysymykseen on edellä esitetyn perusteella syytä vastata siten, että direktiivin 7 artiklan 5 kohdassa säädetty kielto koskee sellaista luvatonta kopiointia ja/tai uudelleenkäyttöä, joilla pyritään niiden kumulatiivisen vaikutuksen avulla muodostamaan uudelleen ja/tai saattamaan yleisön saataville ilman tietokannan muodostaneen henkilön lupaa kyseisen tietokannan koko sisältö tai sen olennainen osa ja jotka vahingoittavat siten vakavasti kyseisen henkilön tekemää investointia.

96 Yhdenteentoista ennakkoratkaisukysymykseen ei näin ollen ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

97 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite, joka sisältyy tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/9/EY 7 artiklan 1 kohtaan, on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan. Se ei kata niitä voimavaroja, jotka käytetään tietokannan sisällön muodostavien aineistojen luomiseen.**

Tietokannan sisällön varmistamiseen liittyvän investoinnin käsite, joka sisältyy direktiivin 96/9 7 artiklan 1 kohtaan, on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka tietokantaa muodostettaessa ja sen toiminnan aikana käytetään etsittyjen aineistojen paikkansapitävyyden tarkastamiseen sen varmistamiseksi, että tietokantaan sisällytettävä tai sisältyvä informaatio on luotettavaa. Voimavarat, jotka käytetään tarkistuksiin luotaessa tietokantaan myöhemmin koottavia aineistoja, eivät kuulu kyseisen käsitteen piiriin.

Voimavarat, jotka käytetään kilpailuun osallistuvien hevosten luettelon laatimiseen ja tässä yhteydessä tehtäviin tarkistuksiin, eivät ole investointi, joka liittyy kyseisen luettelon sisältävän tietokannan sisällön keräämiseen ja varmistamiseen.

2) **Direktiivin 96/9 7 artiklaan sisältyviä kopioinnin ja uudelleenkäytön käsitteitä on tulkittava siten, että niillä tarkoitetaan tietokannan koko sisällön tai sen osan kaikkea luvatonta käyttöönottoa ja levittämistä yleisölle. Nämä käsitteet eivät edellytä suoraa pääsyä kyseessä olevaan tietokantaan.**

Se, että tietokannan muodostanut henkilö on mahdollistanut yleisölle pääsyn tietokannan sisältöön tai antanut tähän pääsyyn suostumuksensa, ei vaikuta tämän henkilön oikeuteen kieltää tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi ja/tai uudelleenkäyttö.

3) **Direktiivin 96/9 7 artiklassa tarkoitetaan tietokannan sisällön määrällisesti arvioituna olennaisen osan käsitteellä tietokannasta kopioitua ja/tai uudelleenkäytettyä tietomäärää, ja kyseistä käsitettä on arvioitava tietokannan kokonaissisällön määrään nähden.**

Tietokannan sisällön laadullisesti arvioituna olennaisen osan käsite viittaa sellaisen investoinnin merkittävyyteen, joka liittyy kopioinnin ja/tai uudelleenkäytön kohteena olevan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen, riippumatta siitä, onko tämä kohde määrällisesti olennainen osa suojatun tietokannan yleisestä sisällöstä.

Tietokannan sisällön epäolennaisen osan käsitteeseen kuuluvat kaikki sellaiset osat, jotka eivät vastaa sekä määrällisesti että laadullisesti olennaisen osan käsitettä.

4) **Direktiivin 96/9 7 artiklan 5 kohdassa säädetty kielto koskee sellaista luvatonta kopiointia ja/tai uudelleenkäyttöä, joilla pyritään niiden kumulatiivisen vaikutuksen avulla muodostamaan uudelleen ja/tai saattamaan yleisön saataville ilman tietokannan muodostaneen henkilön lupaa kyseisen tietokannan koko sisältö tai sen olennainen osa ja jotka vahingoittavat siten vakavasti kyseisen henkilön tekemää investointia.**

Allekirjoitukset